

Even uw aandacht...

Deze 'smaakmaker' laat u toe kennis te maken met dit werk.

Dit tekstfragment mag niet gebruikt worden voor opvoering. Het mag niet worden gedownload, afgedrukt of verder verspreid.

Indien deze smaakmaker u bevalt, raden we u aan het volledige toneelstuk te ontlenen en te lezen voor u tot de aankoop van boekjes voor opvoering beslist.

Veel leesplezier!

DE KLEINE VIER

Toneelspel in drie bedrijven voor de jeugd

door

YVONNE WAEGEMANS

Toneelfonds J. Janssens – Antwerpen
1997
Nr.1690

OPVOERINGSRECHT

Het opvoeringsrecht wordt verkregen na aankoop van tenminste VEERTIEN tekstboekjes bij de uitgever en na betaling van de verschuldigde auteursrechten aan:

S.A.B.A.M.
Aarlenstraat 75-77
1040 Brussel 4

Na aankoop van het verplicht aantal boekjes krijgt men van de uitgever een aankoopbewijs. Dit bewijs moet samen met een aanvraagkaart waarop plaats en datum(s) van opvoering werden ingevuld, minstens veertien dagen voor de opvoering(en) naar S.A.B.A.M. worden gestuurd.

Men is volgens de Auteurswet strafbaar als men gebruik maakt van gekregen, gehuurde, geleende of gekopieerde boekjes.

Wanneer men niet voldoet aan de hier opgesomde voorwaarden, worden de geldende auteursrechten met 100% verhoogd.

Voor Nederland wende men zich tot:

I.B.V.A "Holland"
Postbus 363
1800 AJ Alkmaar.

© 1997 Toneelfonds J. Janssens/Erven Yvonne Waegemans

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvuldigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke wijze ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

PERSONAGES

MUNTEBOL, de ezel
BLAFFETUUR, de hond (boxer)
SNORALIE, de kat
KAMMEROOD, de haan

} de kleine Vier.

BARON VANDEPENS TOE BUIDEL

POLANDRIES, bijgenaamd BLUBBER, zijn gebochelde
huisknecht.

MIEL MISPELAAR, een pachter van Baron Vandepens
toe Buidel.

MARLIESJE, zijn dochter

DANTE, een dichter

FIEDEL, een gitaarspeler

BALLERINO, een danser

Twee BRANCARDIERS.

JAN PUBLIEK

STONEELSCHIKKING.

Eerste bedrijf: aan de rand van een bos.

Tweede bedrijf: de living van baron Vandepens toe Buidel.

Derde bedrijf: zelfde living, veranderd in herberg "DE
OUDE LÖLLEPOT".



EERSTE BEDRIJF

Toneelschikking: Een boskant.

Personages: De vier dieren.

Tijd: Valavond

MUNTE (*sleept zich te voorschijn*): Laajajaj! Iaajaj!
Wat een leven! Mizerie, mizerie! (*laat zich vallen, komt half overeind en kijkt bijzichtig de zaal in*) Waar is Munte nu? Is dat een knollenveld? Of rodekolen? Maar ik zie ze bewegen! Wat is dat voor een soort gewas? (*kruipt tot aan de rand van de scène*) Wat ziet Munte nu? 't Zijn precies allemaal koppen? Mensenkoppen, zogezegd! Ze zijn zo stil? Zijn ze ziek? Of bang? Bang van Munte? Ha! Ha! Ha! Hela, mensenkoppen, horen jullie mij?

JAN PUBLIEK: Jààà!

MUNTE: Verstaan jullie mij?

JAN PUBLIEK: Jàààà!

MUNTE: Dat heb ik nu nog nooit gezien. Een veld vol mensenknollen, knolkoppen... kopknollen zogezegd... Ai ik ben de kluts kwijt, neemt me niet kwalijk. Maar wie zou hem niet kwijt geraken in zo'n omstandigheden? Al had ik tien klutsen, ik zou ze allemaal kwijt zijn. Ik ben dus een loze kluts, zogezegd... Kennen jullie mij?

JAN PUBLIEK: Neen!

MUNTE: Ik ben Munte van Charel Tang, de voddentra-
per. (*vertrouwelijk*) Een echte jood, zogezegd! Voor een hele zak vodden geeft hij de kinderen een zakje karamellen, of een kattenbult, om elkaars ogen mee uit te schieten, de stommeling. Of een portret van Fred. Je weet wel, Fred... Fred dinget... Toe, help mij eens, Fred Labberdabberdoe. Is 't zo niet?

JAN PUBLIEK: Jabbedabbedoe! Fred Flintstone!

MUNTE: Juist! Wel, ik ben de helft van 't gespan van Charel Tang. De helft van een dubbele ezel, zogezegd. Wij zijn tweelingbroers. Ik heet Munte en mijn broer heet Bol. Samen heten wij Muntebol. Zag je Munte, je zag Bol. Mijn bovenste beste Bol, mijn hartelap, mijn linkerbovenboezemkamer! Wij trokken samen de kar, we hebben samen Charel Tang rijk gemaakt, en we hoopten samen de put in te gaan. Is dat te veel gevraagd, mensenknollen?

JAN PUBLIEK: Neen!

MUNTE: Dacht ik ook. Maar Bol kreeg iets aan zijn ogen. Een witte blaffetuur die je niet kunt optrekken. Dat noemt men "staart". De staart aan de ogen! Dat is erg, hoor! Op de duur was hij blind, mijn bol. Stekeblind. Maar dat was allemaal niks, zolang hij naast mij in het span liep. Ik keek voor twee, ik vertelde hem alles. Maar op een nacht... zijn ze Bol komen halen.

BLAFFETUUR (*is inmiddels opgekomen en stond al een poos te luisteren*): Ongelooflijk...

MUNTE (*schrikt. Bekijkt Blaffetuur van kop tot teen*): Lust je een oplababber van mijn achterpoot?

BLAFFETUUR (*springt jankend opzij*): Jij ook al, Munte? Ik kreeg de laatste tijd meer klop dan eten!

MUNTE: Je scheldt mij voor leugenaar. Dat verdraag ik niet.

BLAFFETUUR: Ikke?

MUNTE: Ongelooflijk, zeg je. (*tot de zaal*) Zei hij dat niet, knollen?

JAN PUBLIEK: Ja.

BLAFFETUUR: Bij manier van spreken, Munte.

MUNTE: Spreek dan met betere manieren.

BLAFFETUUR: Je liet me niet uitspreken. Ik wou zeggen: ongelooflijk en toch waar!

MUNTE: Hoe weet jij dat het waar is? Wat is waar? Wat ik zeg over Bol?

BLAFFETUUR: Juist. Ik heb Bol gekend. En ik weet... hoe hij gestorven is.

MUNTE: Gest... gestorven! Is hij dood, mijn Bol, mijn hartelap?

BLAFFETUUR: Ongelooflijk en toch waar! Innige deelgenoot, Munte! *(reikt hem een hand)*

MUNTE: Iààààajajaja! Iààajajaj! Horen jullie dat, knolkoppen, horen jullie wat ik hoor, of heb ik een merrie... nachtmerrie! Bol dood! Hoe is hij gestorven, die schat van een ezel?

BLAFFETUUR: Ze zijn Bol van je weg komen halen... en ze hebben hem bij ons gebracht.

MUNTE: Is je baas een paardenpronselaar, zogezegd?

BLAFFETUUR: Neen, een worstenpronselaar. Ken je mij niet? Ik ben Blaffetuur.

MUNTE: Blaffetuur? Ben jij een blaffetuur? *(tot Publiek)* Als hij een blaffetuur is, ben ik een valbrug! *(lacht en houdt opeens op)* Doe me niet lachen, want mijn broer is dood!

BLAFFETUUR: Ik ben niet EEN blaffetuur. Maar Blaffetuur. Tuur die blafi. Wat valt er te lachen?

MUNTE: Zo gezien... ..niemendal. En wie is je baas ook weer?

BLAFFETUUR: Wannes Worst.

MUNTE: En wat heeft Wannes Worst met zijn Bol gedaan?

BLAFFETUUR: In een velletje gedraaid en opgestuurd.

MUNTE: Opgestuurd, m'n lieve Peer?

BLAFFETUUR: Opgestuurd. Naar de onverkwikkelijke landen.

MUNTE: Onverkwikkelijke landen? Nooit van gehoord.

JAN PUBLIEK: Onderontwikkelde landen!

BLAFFETUUR: Dank u. Daar sterven de mensen van honger, omdat ze 't eten niet krijgen dat hier wordt weggegooid.

MUNTE: En wat konden ze ginder met Bol doen? Hij was blind, hij had de staart...

BLAFFETUUR: Wat doen ze met worst?

MUNTE (*verbijsterd*): Worst?!... Bedoel je dat ze van mijn Bol...

BLAFFETUUR: Worst gemaakt hebben.

MUNTE (*loopt rond*): Iaaajajaj! Ieejajaj!

BLAFFETUUR: Ik begrijp je, Munte... Maar die worsten zijn de rijkdom van mijn baas. Alles wordt erin gedraaid, behalve de hoefijzers. Ongelooflijk en toch waar!

MUNTE (*staat te dubben en te knikken*): Zo gezien... zo gezien...

BLAFFETUUR: Wat, zo gezien?

MUNTE: Zo gezien kende Bol een verdienstelijke dood. Hij helpt de mensen leven! Die van hem eet mag blij zijn. Vlees van zo'n voortreffelijke ezel! (*slaat zich tegen de kop*) En zo gezien...

BLAFFETUUR: Is er nog méér te zien?

MUNTE: Zo gezien is hij niet dood, maar leeft hij voort in een van die hongerlijders! Als ik sterf, mogen ze mij ook in een velletje draaien en opsturen. Wie weet komen we elkaar niet tegen, Bol en ik... ...ergens in een mensenmaag, zozeged.

BLAFFETUUR: Dat is nu eens echt en waarachtig bijna ongelooflijk.

MUNTE: Tja, dan is 't zoeken gedaan. Al acht dagen loop ik Bol te zoeken. Ik meende juist te vragen aan die mensenknollen of ze hem niet gezien hadden.

BLAFFETUUR: Aan wie? Mensenknollen? Jij durft nogal!

MUNTE: Ik?! Waarom? Dat is toch een veld vol mensenkoppen!

BLAFFETUUR: Maar Munte toch! Dat zijn héle mensen! Zie je dat niet?

MUNTE (*kijkt nu ook de zaal in*): Je zal wel gelijk

hebben, maar ik zie het niet. Ik zie niks dan wiebelende koppen. Ik dacht dat het rodekolen waren... of bloemkolen... Zeg, heb ik misschien ook al de staart aan mijn ogen? Kijk eens, Blaffetuur.

BLAFFETUUR: Ik zie alleen een staart aan je rug. Aan je ogen zie ik niks buitengewoons.

MUNTE: Een pak van mijn hart. Zeg, doet het pijn als ze worst van je maken?

BLAFFETUUR: Welnee, Munte! Tegenwoordig gebeurt dat met veel kristelijke naastenliefde! Ze kietelen je achter je oren, en dat is zo plezierig dat je begint te lachen. En eer je uitgelachen bent, zit je in een pyjama van plastic en je bent worst. "Lachende Worst", alle rechten voorbehouden. Neen, wees gerust. Ik heb méér geleden dan Bol, die nacht! Ongelooflijk en toch waar!

MUNTE: Uit medelijden? Dat strekt je tot eer, Blaffetuur.

BLAFFETUUR: Dank je. Maar 't was meer van de schoppen. Ik hang nog helemaal uit mijn scharnieren!

MUNTE: Waarom kreeg je die schoppen?

BLAFFETUUR: Ik weet het niet meer. Ik krijg schoppen als ik zwijg, en ik krijg schoppen als ik blaf. Ik kan geen vrienden van vijanden meer onderscheiden, want ze ruiken net eender.

MUNTE: Wat je zegt.

BLAFFETUUR: Van jongsaf heb ik geleerd dat ik 's nachts moet blaffen als er iemand op het erf komt. Dat is nu veranderd. Ik dacht, nou goed, ik zal 's nachts zwijgen en overdag blaffen. Toen kwam er een dief en die nam een hele wagen worsten mee. De ranseling die ik toen kreeg, tintelt nog in mijn botten!

MUNTE: Jammaar, Blaffetuur... als je nu ziet dat ze een hele wagen worsten ratsen!

BLAFFETUUR: Dat doen de vrienden ook, en dan moet ik zwijgen! Ze brengen een schurftig paard of een opgeblazen koe, en ze nemen worsten mee. En doe ik mijn

muil open, dan krijg ik een emmer koud water in mijn hok. Ik ben al stijf van de reumatiek! Nee Munte, ik houd het niet meer uit! Ik ben de kluts kwijt!

MUNTE: Als dat zo doorgaat, kunnen ze hier de weg met klutsen plaveien. Maar ik denk nog aan Bol. Heeft hij niets meer gezegd of nagelaten?

BLAFFETUUR: Zijn hoeven moeten er nog liggen, maar dat is ook al!

MUNTE: Kan ik weinig mee doen. Weet je wat? Ik erf zijn naam. Kunnen onze lijven niet meer samen zijn, onze namen wèl! Blaffetuur, van nu af aan heet ik niet meer Munte, maar Muntebol! Is dát geen vondst!

BLAFFETUUR: Ongelooflijk... en wáár.

SNORALIE: Miauw... miauw... *(komt op)*

BLAFFETUUR EN MUNTEBOL: Wie komt dáár?

SNORALIE *(zet een hoge rug en blaast tegen Blaffetuur)*.

BLAFFETUUR *(ontbloot zijn tanden en gromt ver-vaarlijk)*.

MUNTEBOL: Kom, kom, is dat nu een manier om elkaar goeiendag te zeggen! Jullie doen verdorie juist gelijk de mensen! Kun je niet wat goeie wil tonen? Het leven is al triestig genoeg! U moet niet bang zijn, mevrouw, Blaffetuur is een achtbare hond, en ik ben Muntebol.

SNORALIE: Godbeware, ik ken je wel, Munte! Je baas kwam bij ons de spullen halen van de grootjes en oude paaien die gestorven waren! Ik ben juffrouw Snoralie, uit het home "Gulden Avondzon".

MUNTEBOL: Ach ja, dat oudemannenhuis!

BLAFFETUUR: Dat ken ik ook! Goeie klanten van Wannes Worst!

MUNTEBOL: Ben je op de wandel, juffrouw Snoralie? Ruik je liever de bomen dan de oude sukkels?

SNORALIE: Ik ruik ze al lang niet meer, Munte! Ik ben er weg. Buitengeschopt.

MUNTEBOL: Waarom?

BLAFFETUUR: Onze kat kon ratten vangen, dat is waar, dat kon ze fijn. Maar ze kon ook boter langgen en dat zou niet mogen zijn. Te veel boter gelikt, ja?

SNORALIE (*nijdig*): Néén! Onze kat kon boter langgen, dat is waar, dat kon ze fijn, maar ze kon ook muizen vangen, en dat heeft niet mogen zijn!

BLAFFETUUR: Wat je zegt!... Je wilt ons toch niet wijsmaken dat je geen muizen of ratten mocht vangen?

SNORALIE: Dat wil ik zeggen, ja! Precies! Alles is veranderd, het is het uur van de ratten en de muizen, en de katten moeten weg! Als ik denk hoe het vroeger was! De chef-kok nam mij overal mee, op de zolders en in de kelders. En hij wees mij de kazen waarin de muizen nestelden, en de renetten waarin ze gaten beten. Zonde, doodzonde! "Pak de beestjes, Snoralie", zei de chef-kok. Want hij wou van zijn home een model maken. Een model van orde en zindelijkheid! Ik ook, trouwens! En ik pakte ze, ik pakte ze! Dat was toch mijn plicht?

MUNTEBOL: Je eerste plicht!

BLAFFETUUR: Maar dan begrijp ik je chef-kok niet! Eerst zeggen "Pak de beestjes", en je dán buitentrappen.

SNORALIE: Het is de chef-kok niet die me buitengezwierd heeft.

MUNTEBOL: Wie dan wel?

SNORALIE: Meneer van Hogerhand, de baas van het home!

BLAFFETUUR: Ongelooflijk! Kan zo iets waar zijn? Is die van de dierenbescherming?

SNORALIE: Hij is erevoorzitter van de Bond der Vervolgde Knaagdieren.

MUNTEBOL EN BLAFFETUUR: Wat? !

SNORALIE: De ratten en de muizen waren bang van mij. Ik rook ze doorheen de vloer en de zoldering!

Wat hebben ze toen gedaan? Ze hebben zich verenigd. Ze hebben een bond gesticht. De Bond van de Vervolgde Knaagdieren. En dan zijn ze hun beklag gaan doen over mij. Dat ik meer te zeggen had dan de chef-kok, en dat hij alleen het vlees kocht dat ik graag lustte, inplaats van de kaas die zij prefereerden En dat zij allemaal in paniek leefden. En zij benoemden Meneer van Hogerhand tot erevoorzitter van hun Bond.

MUNTEBOL: En meneer van Hogerhand liep daarin?

SNORALIE: Meneer van Hogerhand is een geleerd man. Hij weet dat een bond van knaagdieren véél gevaarlijker is dan een kat!

MUNTEBOL: Iaa!... Hoe weet je dat allemaal?

SNORALIE (*koket*): Van zijn kater. Een zeer voorname iemand. Die heeft het me verteld in alle eer en deugd.

BLAFFETUUR: En toen?

SNORALIE: Toen werd de chef-kok geroepen, en Meneer van Hogerhand zei: "Chef, uw kat moet weg!" "Maar Meneer," riep de chef. "weet u dan niet wat zij betekent voor ons home?" "Ik weet alles, en ik waardeer haar diensten," zei Meneer van Hogerhand, "maar dit is het uur van de Verenigde Knaagdieren. Het is beter dat uw kat eruit gaat, dan dat de ratten de steunberen van ons home doorknagen." "Maar Meneer..." - "Niets te maren. Hoe eerder zij weg is, hoe beter. Houd een andere kat, geef haar melk en brood, maar sluit haar op in uw keuken. Geen kat meer op de zolders noch in de kelders, begrepen?"

BLAFFETUUR: Ongelooflijk...

SNORALIE: Mijn meester had veel verdriet, maar hij moest inzien dat Meneer van Hogerhand gelijk had. Knaagdieren kunnen een héle streek verpesten... Hij zei: "Snoralie, jij trouw beest, ik zal nooit meer een huisdier vinden zoals jij, maar ga... in godsnaam, ga! Ga, omwille van mijn rust en mijn vrede." En ik bèn

gegaan. Omwille van mijn meester en van zijn vrede.

BLAFFETUUR: Wel, Snoralie, je bent een brave kat. Anderen zouden hun meesters gezicht openkrabben. Je zo maar op straat zetten, na zoveel jaren trouwe dienst!

SNORALIE: Ik schend het gelaat van mijn meester niet. Daarvoor heb ik véél te weinig redenen... (*trots*) en véél te veel ras.

MUNTEBOL: God beware meneer van Hogerhand! Zijn knaagdieren zouden zijn tenen wel eens kunnen afbijten!

BLAFFETUUR: Hij zou het verdienen!

SNORALIE: Toch niet, vrienden, toch niet! De molen van Meneer van Hogerhand is als de molen van God. Hij maalt langzaam, maar zeker. En de knaagdieren gaan er allemaal door! Allemaal!

MUNTEBOL: Maalt hij nooit eens iet verkeerds... bij vergissing?

SNORALIE: ...Ja, dat gebeurt ook. Mijn heer van Hogerhand is maar een mens... Maar hij heeft mij een medaille gegeven van vlijt en goed gedrag. Daar mag ik overal mee binnen. Kijk maar! (*toont een enorme medaille aan een blauw lint*)

MUNTEBOL: Is dat nu pas gebeurd?

SNORALIE: Nee, al een hele poos geleden. Ik ben toen naar een asiel gegaan. Een écht kasteel! Mooi, en warm... tapijten op de vloer... Maar 't mocht niet zijn. Ik hield 't niet uit.

BLAFFETUUR: Waarom niet? Was je hart nog in dat home, misschien?

SNORALIE: Ja, maar dat was het niet. Het waren de klosjes.

MUNTEBOL EN BLAFFETUUR: Klosjes?

SNORALIE: Ja, we moesten er allemaal iets doen om ons bezig te houden. Ik moest klosjes sorteren. Rode klosjes, blauwe klosjes, gele klosjes. Driegdraad, stikgaren, naaigaren, borduurzijde, gouddraad. (*vlugger*)

Driegdraad, stikgaren, naaigaren, borduurzijde, goud-
draad. Driegdraad, stikgaren, naaigaren...

MUNTEBOL: Schei uit, schei uit!

SNORALIE: Heb ik gedaan!

BLAFFETUUR: Anders wel een propere bezigheid. En
mooie kleurtjes.

SNORALIE: Dát wel. Maar ik verkies de vrijheid. En
dat is de schuld van mijn grootvader.

BLAFFETUUR: Grootvader? Leeft die nog?

SNORALIE: Neen, maar dat was een kater.

MUNTEBOL: Daar kan ik inkomen.

SNORALIE: Een half wilde kater.

MUNTEBOL: Dat zegt al wat meer.

SNORALIE: Een half wilde, Waalse kater. Heeft nooit
met klosjes kunnen spelen.

MUNTEBOL: Dat zegt alles. En wat ga je nu doen?

SNORALIE: In het bos zitten ook muizen. En een be-
jaarde kat heeft niet zoveel meer nodig.

KAMMEROOD *(komt op. Hij is gekleed als sandwich-
man, met een enorm aantal decoraties op buik en
rug. Zijn grote rode kam steekt doorheen de baret van
een verzetsgroep, of iets dergelijks. Hij gaat voor de
anderen in de houding staan, en kraait het vaderlands
lied met de klanken: Koekoekeloe, koekeloere, koeke-
loere-oere...)*
(De drie anderen gaan ook in de houding staan.)

MUNTEBOL *(stil, tegen Blaffetuur)*: Het is toch geen
elf november?

BLAFFETUUR *(ook stil)*: Nee, elf juli!

SNORALIE: Dan is hij mis!

MUNTEBOL: Je vergist je, kameraad, je moet de Vlaam-
se Leeuw zingen!

KAMMEROOD: Dat beest ken ik niet. Ik heb gevoch-
ten voor het erf van mijn meester, en voor mijn kip-
pen. Maar nooit voor een circus met leeuwen! Ik ben
50 keer kampioen geweest, en dat ik een held ben,

hoef ik niet te zeggen. (*draait zich een paar keer om*)

SNORALIE: God beware me een held! Ik dacht dat hij een ketellapper was.

BLAFFETUUR: Ongelooflijk!

MUNTEBOL: Wij staan verstomd, kameraad!

KAMMEROOD (*rekt zijn hals en kraait even*): Mag ik u doen opmerken dat ik Kammerood heet en niet kameraad?

BLAFFETUUR: Ha, 't is een Brusselaar! Zo kwamen er veel bij Wannes Worst. In van die sjieke wagens. Die zeiden ook: "Ha Kameroad!" Daar mocht ik nooit tegen blaffen!

KAMMEROOD: Ik ben géén Brusselaar. Mijn kam is rood, dus heet ik Kammerood. Ik ben van zuiver Lombardisch ras. Wie dat kent...

BLAFFETUUR: ...koopt dat.

KAMMEROOD: Neen, ziet dat.

SNORALIE: Waaraan kun je dat zien?

KAMMEROOD: Aan mijn brede borst en aan mijn spieren, natuurlijk!

BLAFFETUUR: Ga je naar de begrafenis van een oud-strijder?

KAMMEROOD: Ja, dat mag gezegd zijn. En wát voor oud-strijder! Ik ga... naar mijn eigen begrafenis.

MUNTEBOL: Wat zegt hij, zozegd?

SNORALIE: God beware!

BLAFFETUUR: Ongelooflijk!

KAMMEROOD (*snuift en pinkt een traan weg*)

MUNTEBOL: Als 't kerkhof niet te ver is, konden we misschien meegaan. Zo alleen achter uw eigen begrafenis gaan, is toch maar triestig.

KAMMEROOD: Sacrée grosse Bertha, wie houden jullie voor de gek?

SNORALIE (*streelt haar slanke lijn*): Wat zegt hij tegen mij? (*gaat blazend op hem af*)